

نقد‌ها و بررسی‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

موضوع:

۱. مقدمات؛ حجت؛ کتاب خداوند؛ دلالت برخی آیات قرآن
۲. مقدمات؛ حجت؛ خلیفه‌ی خداوند؛ روایات رسیده از خلفاء خداوند (واحد و متواتر)

بسم الله الرحمن الرحيم

نقد

نویسنده: احمد بلال یکتا پرست

من از نظر علامه درباره‌ی عدم حجّیت خبر واحد اطلاع دارم، ولی آیا نمی‌توان برای حجّیت آن، به خبر «مردی که از دورترین جای شهر آمد در حالی که می‌شتافت، گفت: ای موسی! انجمن درباره‌ی تو مشورت می‌کنند تا تو را به قتل برسانند، پس بیرون شو که من برای تو از خیرخواهانم»، استناد کرد؟ عمل موسی علیه السلام به خبر این مرد را چگونه توجیه می‌کنید؟

بررسی

تاریخ: ۱۴۰۵/۵/۲۳

حضرت علامه، خبر واحد محفوف به قرائن علم‌آور را حجّت می‌داند و خبر «مردی که از دورترین جای شهر آمد در حالی که می‌شتافت»، محفوف به قرائن علم‌آور بود؛ با توجّه به اینکه موسی علیه السلام مردی از فرعونیان را کشته بود و از این رو، در شهر ترسان و نگران به سر می‌برد، ولی از آن خارج نمی‌شد، برای اینکه امید داشت جرم او فاش نشده و به اطلاع حکومت نرسیده باشد، تا اینکه «مردی از دورترین جای شهر آمد» و از تصمیم حکومت برای مجازات او خبر آورد؛ پس برایش معلوم شد که جرم او فاش شده، تا حدّی که به اطلاع مردی در «دورترین جای شهر» هم رسیده است، چه رسد به حکومت! پس آن گاه از شهر خارج شد و راه مدین را در پیش گرفت.

فارغ از این نکته، باید توجّه داشت که منظور از عدم حجّیت خبر واحد، عدم حجّیت آن در عقاید و احکام شرعی است، نه در امور عادی و عرفی. دلیلش هم این است که تعیین عقاید و احکام شرعی، باید مبتنی بر «علم» باشد، نه «ظن»؛ چراکه خداوند از إسناد عقیده یا حکمی به او بدون علم اکیداً نهی کرده و فرموده است: «أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ»؛ «آیا به خداوند چیزی را نسبت می‌دهید که به آن علم ندارید؟!». ولی در امور عادی و عرفی که متضمّن إسناد عقیده یا حکمی به خداوند نیست، می‌توان به برخی ظنون ترتیب اثر داد؛

هر چند ترتیب اثر به بسیاری ظنون هم جایز نیست؛ چنانکه خداوند فرموده است: ﴿اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ﴾؛ «از بسیاری ظنون بپرهیزید؛ چراکه برخی ظنون گناهند»؛ یعنی در ارتباط با یکدیگر که از امور عادی و عرفی است. بر این اساس، اگر خبر «مردی که از دورترین جای شهر آمد»، محفوف به قرائن علم آور نبود هم، ترتیب اثر به آن برای موسی علیه السلام جایز بود، بلکه کاری عاقلانه محسوب می‌شد؛ چراکه عاقل، جان خود را به خطر نمی‌اندازد و در مواجهه با ضرر مهم، به احتیاط عمل می‌کند، اگرچه قطعی نباشد.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوب‌هاشعی خراسانی
بجایگاه برتری بندگان

